

Sygn.akt III AUa 553/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2014 r. w B.

sprawy z odwołania L. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni L. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 marca 2013 r. sygn. akt IV U 224/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 553/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 2 stycznia 2013 roku, znak: (...), odmówił L. R. prawa do emerytury z tytułu warunków szczególnych z uwagi na niewykazanie przez nią 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

L. R. w odwołaniu od tejże decyzji wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. W uzasadnieniu wskazała, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego, iż nie udowodniła 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Świadczyła bowiem pracę w zakładzie (...) w B., gdzie stężenie pyłu akrylonitrylu wynosiło 10 mg/m³, a więc pięciokrotnie przekraczało dopuszczalne normy. Dlatego też jej praca w takich warunkach powinna być uznana za pracę w warunkach szczególnych. Podniosła, iż w analogicznej sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Olsztynie pod sygn. akt: IV U 1908/11, w opiniach dwóch biegłych stwierdzono, iż z uwagi na przekroczone dopuszczalne normy zapylenia, praca świadczona w zakładzie (...) w B. była pracą w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 19 marca 2013 r. odwoalnie oddalił. Sąd ten ustalił, iż w dniu 1 lutego 2011 roku wnioskodawczyni L. R., urodzona dnia (...), złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu

warunków szczególnych. Do wniosku dołączyła oświadczenie i zeznania świadków, iż w okresie od dnia 8 stycznia 1974 roku do dnia 31 stycznia 1996 roku była zatrudniona w ZPDz (...) w B. przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku – wykaz A, dział VII, poz. 4 (oświadczenie i zeznania świadków k. 9, 11 i 17 plik III a.r.).

Biorąc powyższe za podstawę Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 8 lutego 2011 roku odmówił skarżącej prawa do wnioskowanego świadczenia. Ubezpieczona nie zgodziła się z powyższą decyzją i wniosła od niej odwołanie do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie, który wyrokiem z dnia 24 listopada 2011 roku, sygn. akt: IV U 1109/11, oddalił to odwołanie. Orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 16 grudnia 2011 roku (akta tut. Sądu, sygn.: IV U 1109/11).

Dnia 17 grudnia 2012 roku L. R. ponownie wniosła o ustalenie prawa do emerytury z tytułu warunków szczególnych. Do wniosku dołączyła wyjaśnienie, iż w zakładzie (...) w B. było zapylenie, które przekraczało wszelkie normy czyniąc pracę skarżącej jako wykonywaną w warunkach szczególnych. Organ rentowy decyzją z dnia 2 stycznia 2013 roku, zaskarżoną w niniejszej sprawie, ponownie odmówił ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia (decyzja k. 64 plik III a.r.).

Odwołująca w okresie od dnia 8 stycznia 1974 roku do dnia 31 stycznia 1996 roku była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w B. na stanowisku: szwaczka. Ze świadectwa pracy z dnia 25 czerwca 2000 roku wynika, iż w tym okresie nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (pkt. 4 ppkt. 8 świadectwa pracy k. 15 plik I akt emerytalnych ZUS). W trakcie postępowania toczącego się przed tut. Sądem w sprawie: IV U 1109/11 wnioskodawczyni wyjaśniała, że będąc szwaczką zszywała na maszynie overlock różne rodzaje odzieży: swetry czy dresy. Wyjaśnienia te potwierdzili zeznający wówczas świadkowie twierdząc, iż odwołująca z uprzednio skrojonych części dzianiny zszywała cały wyrób w postaci sukienek, spódnic i spodni (akta tut. Sądu, sygn.: IV U 1109/11).

Na rozprawie w dniu 19 marca 2013 roku ubezpieczona wyjaśniała, że w 1983 roku Sanepid badał zapylenie w (...) i stwierdził, iż było ono powyżej normy (wyjaśnienia k. 8 akt sprawy).

Sąd Okręgowy uznał jednak rozpatrując sprawę pod kątem art. 32 i 184 art. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz §2 i4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 83, nr 8, poz. 43 ze zm.) wniesione odwołanie za niezasadne. Wprawdzie wnioskodawczyni osiągnęła wymagany wiek 55-ciu lat, na dzień (...) udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat (okres ten w przypadku odwołującej wynosi: 25 lat i 26 dni), zgłosiła przeniesienie środków z OFE na dochody budżetu państwa i nie pozostaje w zatrudnieniu – to jednak nie posiada okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sporna bowiem pozostawała okoliczność czy praca skarżącej na rzecz Zakładów (...) w B. we wskazanym wyżej okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów resortowych, a jej wymiar łącznie stanowił co najmniej 15-cie lat pracy.

Skarżąca w motywach swojego odwołania oraz w toku prowadzonego przed Sądem postępowania dowodziła, iż wykonując pracę stale i w pełnym wymiarze na rzecz wskazanego pracodawcy na stanowisku: szwaczka, pracowała przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych, o których mowa w wykazie A, dział VII, pkt. 4 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, nr 8, poz. 43 ze zm.), która to praca uprawniała ją do przyznania prawa do emerytury z tytułu warunków szczególnych.

Zdaniem Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że praca L. R. w spornym okresie na stanowisku szwaczki była wykonywana w szczególnych warunkach, bowiem zdaniem Sądu stanowisko pracy wnioskodawczyni nie widnieje w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sporny okres pracy skarżącej można byłoby uznać za pracę w szczególnych warunkach,

gdyby dotyczył prac przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych w resorcie przemysłu lekkiego (dział VII, poz. 4 rozporządzenia). Zdaniem Sądu Okręgowego praca wykonywana przez odwołującą, nie mieści się w tej kategorii.

Podkreślenia wymaga przy tym okoliczność, iż świadkowie, którzy pracowali z odwołującą jednomyślnie potwierdzili, iż szwaczki zatrudnione w ZPDz (...) nie otrzymywały dodatku za pracę w szkodliwych warunkach. Zgodnie przy tym zeznali, że warunki pracy były trudne, o co toczyły się między innymi strajki w latach 80-tych ubiegłego wieku oraz były podejmowane próby legislacyjne w tym zakresie. Sąd Okręgowy powołał się też na analogiczną sprawę sygn. akt: IV U 1817/11 zawisłą przed tym Sądem z odwołania S. W. (zapewne mając na myśli sprawę S. B.) przeciwko organowi rentowemu o prawo do emerytury w warunkach szczególnych, zatrudnionej również w Zakładach (...) w B. na stanowisku szwaczki. W toku tejże sprawy był dopuszczony dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp na okoliczność czy praca na tym stanowisku jest pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Powołany w tej sprawie biegły sądowy jednoznacznie ocenił, że stanowisko szwaczki nie jest wymienione w załącznikach do powyższego rozporządzenia. W uzasadnieniu stanowiska podkreślił, że praca, o której mowa w wykazie A, dział VII, poz. 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, dotyczy tych prac, które wykonywane są w zakładach włókienniczych – zajmujących się produkcją i wykańczaniem wyrobów włókienniczych. W żadnej mierze nie odnoszą się jednak do prac wykonywanych w zakładach zajmujących się szyciem odzieży z materiałów dostarczanych z zewnątrz, takich jak włókna, czy dzianina (w tym anilana). A taką właśnie pracę polegającą na zszywaniu całego wyrobu (sukienek, spódnic, spodni, dresów) z uprzednio skrojonych części dzianiny wykonywała odwołująca. Biegły podkreślił przy tym, że Zakłady (...) w B. nie zajmowały się produkcją tkanin, a wykonywały na maszynach do szycia, w tym overlockach czy stebnówkach, wyroby odzieżowe. Wobec powyższego podnoszona przez skarżącą i niekwestionowana przez organ rentowy okoliczność, iż w tych zakładach przekroczone były dopuszczalne normy zapylenia, pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił odwołanie art.477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelacje od tego wyroku wywiódła wnioskodawczyni zaskarżając

go w całości i zarzucając mu:

1. obrazę art. 235 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady bezpośredniości i poczynienie ustaleń w oparciu o opinię biegłego wydaną w sprawie IV U 1817/11, która nie została formalnie dopuszczona w sprawie jako dowód i z której treścią nie została zapoznana, podczas gdy ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego winna być dokonana jedynie w oparciu o dowodów przeprowadzone przed sądem orzekającym;
2. błędną wykładnię punktu 4 i nie zastosowanie punktu 8 działu VII załącznika rozporządzenia, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, że praca na stanowisku szwaczki nie widnieje w wykazie A załącznika do wskazanego rozporządzenia;
3. niezasadne odstępianie od przeprowadzenia zawnioskowanych w odwołaniu dowodów, w tym nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp

Wskazując na powyższe apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego

wyroku poprzez przyznanie prawa do świadczenia ewentualnie poprzez jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna, zaskarżony wyrok podlega uchyleniu a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Na wstępie zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, iż nie ma większego znaczenia fakt, iż w sprawie IV U 1109/11 wyrokiem z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił prawomocnie odwołanie od innej decyzji, mocą której również odmówiono wnioskodawczyni prawa do przedmiotowej emerytury. W utrwalonym orzecznictwie sądowym dominuje pogląd, iż wydanie nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia odwołania i zobowiązuje Sąd do sprawdzenia prawidłowości tej decyzji (pr. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 stycznia 1984 r. III URN 131/83, OSNCP 1984, nr 10, poz. 177). Powaga rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 366 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczy tylko tych orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych, których podstawa faktyczna nie może ulec zmianie lub gdy odwołanie od decyzji organu rentowego zostało oddalone po stwierdzeniu niespełnienia prawnych warunków do świadczenia, wymaganych przed wydaniem decyzji (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2005 r. II UK 61/05 OSNP 2006 nr 23-24, poz. 371). Można zatem twierdzić, iż odmiennie niż w sprawach cywilnych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych praktyczne znaczenie prawomocnego wyroku w kontekście powagi rzeczy osądzonej nie jest znaczne, bowiem wydanie nowej decyzji zawsze uzasadnia merytoryczne rozpoznanie odwołania. Dotyczy to w szczególności sytuacji gdy doszło do zmiany okoliczności bądź przedłożenia nowych dowodów (por. w tym zakresie uchwała Sądu Najwyższego z 3 października 1996 r., II UZP 18/96, OSNAPiUS 1997 nr 7, poz. 117, uchwała z 20 września 1978 r., II UZP 7/78, OSNCP 1979 nr 3, poz. 48, a także postanowienie SN z 19 stycznia 1984 r., II URN 131/83, OSNCP 1984 nr 10, poz. 177, wyrok z 8 października 1986 r., II URN 182/86, OSNCP 1987 nr 12, poz. 212, postanowienie z 14 stycznia 1997 r., II UKN 50/96, OSNAPiUS 1997 nr 17, poz. 328, wyrok z 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 734 i wyrok z 8 lipca 2005 r., I UK 11/05, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 98).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni podnosiła okoliczności mające znaczenie dla oceny charakteru jej pracy pod kątem pracy w szczególnych warunkach (poziomu zapylenia w zakładach, (...), faktu zaliczenia innej osobie w innej sprawie okresu pracy w tych zakładach do pracy warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy pominął jednak wszystkie wnioski odwołującej się (k. 9) ograniczając się tylko do akt rentowych i poprzedniej sprawy odwołującej. Nadto w uzasadnieniu Sąd Okręgowy odwołał się do opinii biegłego w sprawie tego Sądu IV U 1817/11 dotyczącej innej ubezpieczonej, która wnioskodawczyni nie była znana, a tym samym nie mogła zgłosić do niej ewentualnych zarzutów. Zgodzić się trzeba ze skarżącą, że jest to naruszenie art. 235 §1 k.p.c. bowiem nie był to dowód w ogóle przeprowadzony przez Sąd orzekający. Jest to też zarazem naruszenie art. 233 §1 k.p.c., w myśl którego podstawę wyroku może stanowić jedynie materiał dowodowy zebrany w sprawie. Jeżeli zaś chodzi o materiał dowodowy zebrany w innej sprawie to wprawdzie nie ma przeszkód, aby taki materiał dowodowy wykorzystać, jeżeli ma on znaczenie procesowe, ale wówczas koniecznym jest dopuszczenie stosowanego dowodu w tym zakresie (art. 236 k.p.c.) i co ważniejsze zapoznanie z tym materiałem dowodowym stron i umożliwienie im odniesienia się do treści. Jak się zdaje Sąd Okręgowy dając priorytet zasadzie ekonomii procesowej (art. 6 § 1. k.p.c.) potraktował dowód z innych akt - jak się zdaje - jako notorię sądową (art. 228 § 2 k.p.c.). Nawet jednak w takiej sytuacji koniecznym było zwrócenie uwagi stronom na tę opinię poprzez ich zapoznanie z nią i umożliwienie im odniesienia się do niej.

Sąd Okręgowy jak się zdaje na fakcie oddalenia poprzedniego odwołania oraz na opinii, której strony nie znały, a która dotyczyła na dodatek innej ubezpieczonej - oparł swoje rozstrzygnięcie w sprawie, w wcześniej oddalił wszystkie wnioski dowodowe wnioskodawczyni, które w okolicznościach niniejszej sprawy nie wydają się być w całości nietrafne. Trzeba bowiem zauważyć, iż w sprawie IV U 1817/11 na które to akt Sąd Okręgowy się powołuje, a których to akt zażądał Sąd Apelacyjny faktycznie oddalono odwołanie wnioskodawczyni w tejże sprawie S. B. pracującej jak szwaczka maszynowa w latach 1973-1997 w Zakładach (...) podobnie jak wnioskodawczyni. Wprawdzie w sprawie tej nie sporządzono uzasadnienia wyroku, jednakże z akt sprawy wynika, iż sąd orzekający posiłkował się opinią biegłego zakresu bhp J. Z. (k.23-25), który uznał (k.25), że praca na takim stanowisku nie została wymieniona ani w wykazie A załączniku do rozporządzenia ani w akcie resortowym tj. Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987 r.

Należy jednak zauważyć, iż pogląd ten nie jest przyjmowany bezkrytycznie, bowiem w innych sprawach Sądu Okręgowego w Olsztynie zapadały odmienne rozstrzygnięcia. I tak w sprawie IV U 1908 /11 Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2010 r. przyznał prawo do emerytury w szczególnych warunkach Z. T. pracującej w zakładach (...) jak szwacz maszynowy. W sprawie tej przeprowadzony został dowód z opinii biegłej z zakresu technik i technologii

wyrobów włókienniczych E. P. , która uznała okres zatrudnienia w latach 1973-1997 na tym stanowisku, jako prace wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do wspomnianego wyżej rozporządzenia (prace przy zszywaniu i wykańczaniu wyrobów dziewiarskich) . Podobne wnioski zawiera druga opinia biegłego S. S. dopuszczona w tej sprawie z zakresu bhp , wskazując, iż praca na stanowisku szwaczki maszynowej wyczerpuje prace opisane w dziale VII pkt 4 i 8 wykazu. W sprawie tej w dniu 21 listopada 2012 r. Sad Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego dzielając ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i jego wywód prawny tego Sądu. Podobnie Sąd Apelacyjny postąpił w sprawie z odwołania T. J. sygn. akt III A Ua 833/13, której również Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 6 maja 2013 r. (sygn. akt IV U 256/13) przyznał prawo do emerytury . W sprawie tej Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłego z zakresu BHP E. Ł. (k. 24 – 37), który zmienił swoje stanowisko w stosunku do tego jakie prezentował we wcześniejszej sprawie tej ubezpieczonej (sygn. akt IV U 1238/11). Racjonalnie bowiem umotywowwał tę zmianę nowymi dowodami m.in. pomiarami środowiskowymi (zapylenia) Wojewódzkiej (...) w O. z 1985 r. Uprzednio biegły nie dysponował materiałem dowodowym dotyczącym wyników badań środowiskowych wykonanych przez Sanepid w O. w dniach 7-14 maja 1985 r. w hali szwalni w zakładach (...), a także zgromadzonym w sprawie Z. T. (sygn. akt IV U 1908/11 i sygn. akt II AUa 622/12). W rezultacie biegły ten stwierdził, że wnioskodawczyni jako szwaczka wykonywała prace w akordzie w pełnym wymiarze czasu pracy w zapyleniu pyłami anilany, w wymuszonej pozycji ciała, monotypową, w hałasie, obciążającą mocno narząd wzroku przy nie zawsze właściwym oświetleniu stanowiska pracy, gdzie kontakt z igłą jest bardzo bliski.

Prawo do emerytury przyznane zostało przez Sąd Okręgowy również innej jeszcze ubezpieczonej T. G. zatrudnionej na takim samym stanowisku , w sprawie IV U 225/13, która to sprawa toczy się aktualnie w postępowaniu apelacyjnym (III AUa 90/13).

Wszystkie powyżej wskazane okoliczności prowadzą do wniosku , iż zaskarżony wyrok zapadł przedwcześnie i bez należytego wyjaśnienia sprawy, z naruszeniem zasady bezpośredniości i przy oddaleniu wszystkich wniosków dowodowych wnioskodawczyni.

Dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości. Punktem wyjścia w tym zakresie winno być ponowne przeanalizowanie wniosków dowodowych zawartych w odwołaniu, w szczególności wniosku dotyczącego zażądania i przeprowadzenia dowodu z wyników badań zapylenia w Zakładach (...) przeprowadzonych Wojewódzką Stacją Sanitarną Epidemiologiczną w O.. Wniosek ten wydaje się być o tyle istotny, iż wyniki tych badań prowadziły w przypadku jednego z biegłych wydających opinie w sprawach szwaczek pracujących w zakładach (...) do jej zmiany na ich korzyść. Sąd Okręgowy rozważy też, czy ewentualnie w związku z opiniami biegłych wydawanymi w sprawach innych ubezpieczonych pracujących na takim samym stanowisku jak ubezpieczona, nie przeprowadzić takiego dowodu w niniejszej sprawie. Prawdą jest, że ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia) nie wymaga z reguły wiadomości specjalnych posiadanych przez biegłego i należy do Sądu (por. w tym zakresie : wyrok Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2000 r., II UKN 446/99, LexPolonica nr 352214, OSNAPiUS 2001/18 poz. 562; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 sierpnia 2010 r., III AUa 487/2010, LexPolonica nr 2461834, Orzecznictwo Sądów Apelacji B. (...) str. 96). Nie oznacza to jednak, iż reguła ta musi dotyczyć każdej sprawy, bowiem w niektórych sprawach dowód taki jest przydatny. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy charakter pracy był specyficzny i mogą być potrzebne wiadomości specjalne przy uchwyceniu istoty wykonywanej pracy. W niniejszej sprawie sam Sąd Okręgowy uznał dowód taki pośrednio za potrzebny skoro odwoływał się do opinii wydanej w innej sprawie. Nie przesądzając kwestii, czy w istocie zachodzi potrzeba przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w niniejszej sprawie, wydaje się koniecznym co najmniej przeprowadzenie przez Sąd Okręgowy ponownie rozpatrujący sprawę - dowodu z dokumentów jakimi są opinie wydane przez biegłych w innych sprawach dotyczących ubezpieczonych zatrudnionych w Zakładach (...) na stanowisku szwaczek , przy zachowaniu prawa stron odniesienia się do tych opinii. Koniecznym jest zatem kompleksowe rozważenie tych opinii zwłaszcza opinii biegłego, który zmienił swoje stanowisko w zakresie uznania pracy szwaczki za pracę w szczególnych warunkach, na co wpływ miały nowe okoliczności, w tym ujawnione wyniki

badań zapylenia w tych zakładach przeprowadzona przez Sanepid. Po przeprowadzeniu dowodu z przedmiotowych dokumentów Sąd Okręgowy będzie miał możliwość oceny, jakie ewentualnie jeszcze dowody będą potrzebne do należytego wyjaśnienia sprawy, w szczególności czy zachodzi potrzeba wydania odrębnej opinii przez biegłego w niniejszej sprawie, czy choćby tylko wezwania biegłego czy biegłych wydających opinie w tych innych sprawach na rozprawę. Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, iż celem ponownego rozpoznawania sprawy przez Sąd Okręgowy nie powinno być dążenie za wszelką ceną do wydania orzeczenia pozostającego w zgodzie z orzeczeniami dotyczącymi innych ubezpieczonych, choć niewątpliwie jednolitość orzecznictwa jest istotną wartością – lecz należyte wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy. Nie można zatem wykluczyć, iż sąd orzekający ponownie dojdzie do innych wniosków, niż sądy orzekające w sprawach wyżej wymienionych. Chodzi jednak przede wszystkim o to, aby wydany w wyniku ponownego rozpoznania sprawy wyrok, zapadł nie tylko przy zachowaniu niezawisłości sędziowskiej, ale by był on również efektem przeprowadzenia rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.). Koniecznym jest zatem przeprowadzenie postępowania dowodowego z zachowaniem zasady bezpośredniości i poznanie argumentacji biegłych sądowych i sądów w sprawach wyżej wskazanych uznających pracę na stanowisku szwaczki za pracę w szczególnych warunkach. Niepodzielenie tej argumentacji przez sąd orzekający czynić będzie koniecznym przedstawienie stosownych okoliczności i argumentów takie stanowisku uzasadniające zgodnie z regułami art. 328 § 2 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak na wstępie.